

Our analysis suggests that the optimal platform for the implementation of the SMART-complex is the Moodle platform. However, further research is aimed at finding alternative opportunities for the implementation of SMART-complexes, because in systems such as Moodle, access to the resource is limited.

Keywords: *SMART-complex, future teacher of labor education and technologies, learning management systems, educational platform.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-151.2021.07>

УДК 378.091.3:656.61-057.212

Житомирська Т. М.

ТЕХНІЧНА КУЛЬТУРА МЕНЕДЖЕРІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ – ЯК ЦІННІСТНИЙ КОМПОНЕНТ ОСОБИСТОСТІ

У статті розкрито поняття технічної культури, яке характеризується багатоаспектністю. Проаналізовано погляди вітчизняних та зарубіжних науковців на специфіку формування технічної культури залежно від ключових завдань освітнього процесу. Зазначено, що технічна культура пов'язана із загальною культурою кожної особистості, яка передбачає наявність власної світоглядної позиції, вміння мислити критично, вирішувати проблемні ситуації, а також поважати думку інших, бажання самовдосконалюватися. Визначено сучасні складові технічної культури та особливості тлумачення цього поняття, а також висвітлено моделі технічної культури.

Доведено, що технічна культура менеджерів морської галузі суттєво впливає на їхню професійну діяльність, оскільки тільки людина з усталеними моральними цінностями та принципами здатна виконувати свої обов'язки якісно та ефективно. Вивчено ключові якості філософського погляду на технічну культуру менеджерів морської галузі як цінності особистості. Вказано, що важливу роль у формуванні технічної культури майбутніх фахівців відіграє розуміння, проаналізовано три форми розуміння, а саме: акт; процес; ефект процесу розуміння. Досліджено взаємозв'язки реалізації суспільних цінностей, які стали передумовою розвитку технічної культури менеджерів морської галузі як категорії загального блага.

На сьогодні формування технічної культури є довготривалим процесом, під час якого здобувачі освіти повинні не лише вивчити загальні закони та правила, а першочергово пізнати себе, окреслити перспективи подальшого розвитку суспільства, який впливатиме на їхнє суб'єктивне сприйняття світу. Охарактеризовано основні причини необхідності формування технічної культури для цінності особистості.

Ключові слова: *технічна культура, технічна культура менеджерів морської галузі, технічна ява, освітня діяльність, цінність особистості.*

Не вдаючись до детального аналізу концепції технічної культури, слід підкреслити, що вона займає своє місце в концепції самої культури. В цілому культуру розуміють як загальнодуховну та матеріальну спадщину людства, що розділяє етапи історичного розвитку, постійно фіксується та збагачується [1].

Мета дослідження полягає у вивченні та аналізі важливих якостей філософського погляду на технічну культуру менеджерів морської галузі як

цінності особистості.

Вихідними теоретичними положеннями дослідження вважатимемо ґрунтовні праці таких відомих науковців, як-от: С. Я. Батишев, А. П. Беляєв, С. У. Гончаренко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, П. Г. Лузан, Н. Г. Ничкало, В. О. Радкевич; методології педагогічної та технічної освіти: В. Ю. Биков, Р. С. Гуревич, А. М. Гуржій, Л. А. Карташова, М. С. Корець, Л. Б. Лук'янова, Л. Л. Макаренко, В. М. Слабко, М. Т. Теловата та ін.

Відповідно до цього визначення Х. Почанке визначає, що технологічна культура – це все суспільне досягнення у сфері технічних наук та її використання, а водночас, як і всі знання та вміння, необхідні для розуміння досягнень, правильного їхнього використання, передачі молодшій генерації та створення нових цінностей у цій сфері [7]. В цьому науковому доробку виділяється об'єктивний та суб'єктивний аспекти технічної культури.

З погляду сучасної технологічної культури існує сукупність соціальних виправдань у галузі технічних наук, їхнього використання загальних знань та навичок, необхідних для розуміння цього аспекту. У технологічній культурі функціонує три взаємопов'язані групи елементів, а саме: відповідна пропозиція та рівень технічних знань; командні навички з моторики, фітнесу та інтелектуальний аспект; відповідного рівня соціально-моральної сфери, що проявляється у бажаних людських відносинах до технологій та пов'язаних із цим дій [2].

Ланка, що інтегрує технологічну культуру зазначеної технічної культури, є суб'єктивною людиною – людською особистістю. Особиста природа багатьох наслідків людської природи є аксіологічною. По-перше, людина прагне до розвитку технічної культури в нинішньому вимірі, прагнучи поважати гідність людини, її цінності, якість життя, і вони є як в особистості, так і в соціальній ідентичності. Людина блукає у повноті людства через усвідомлення цінностей гідності, мудрості, свободи, відповідальності, любові та трансцендентності, формує ту саму технологічну культуру, що обслуговує культуру життя. Отже, технічна культура повинна визнавати фундаментальну цінність життя. Це, на думку Дж. Нагорного, означає, що людське життя як дорогоцінний дар Божий, святе і непорушне:

- людське життя заборонено вбивати, але воно повинно бути захищене з любов'ю і турботою;
- життя знаходить свій сенс, коли ми даємо і повторюємо відверту любов;
- ця любов наповнює сенсом страждання і смерть, які таким чином можуть стати рятівною подією;
- підпорядкування науки і техніки, що пов'язані з цілісним розвитком людини, а також повага до життєвих потоків;
- все суспільство має поважати, захищати та сприяти гідності кожної людини в будь-який час та період життя [2].

Також автор зазначає, що у сучасному світі пізнання таємниць життєвих процесів водночас не завжди супроводжується повним визнанням таємниці людського життя, його цінності та сенсу. Сучасна людина може зробити так

багато в галузі генетики, вона може різними способами втручатися у процеси життя, навіть у її передачі. Одна й та сама людина здатна використати техніку та технології, які мають слугувати людському життю у таких видах діяльності, спрямованих на знищення життя [2].

Таким чином, технічна культура також може стати генератором антицінностей. Вона може бути спрямована проти людини, її цілісного розвитку. Вона також здатна “зменшити” людину в її гуманності та призвести до відставання в зростанні, духовного зубожіння. Технічна культура є і повинна бути пов’язана з сутністю людини в її незаперечних цінностях. Ні питання, ні економіка не можуть призвести до об’єктивізації людини, що розглядається як засіб досягнення мети. Це не повинно призводити до маніпуляцій людиною [1].

Слід підкреслити, що сучасні технологічні досягнення, які визначають технічну культуру менеджерів морської галузі, створили інструмент, який загрожує людині, загрожує життю особистості та суспільного виміру. Отже, технічна культура стає чинником побудови культури смерті.

Фундаментальною основою технічної культури є цілісна концепція людини як особистості, її гідність може об’єднати людей, які піклуються один про одного, щоб врятувати людину та її життя, щоб врятувати людину в людині, людину, довірену людині, і тому може нівелювати спокусу байдужості, спокусу щодо власних інтересів та власного добробуту без власності інших або за рахунок іншої людини [6].

Ми не можемо формувати технічну культуру на часткових правдах про людину, відкидаючи сутність людської особистості, її велику цінність. Це відхід від істини людини, що призводить до драматичних явищ у різних галузях науки та дослідницьких дисциплін. Криза правди про людину сприяє споживчій культурі матеріальних благ. Вона виникає від споживчих звичок і неправильного способу життя. Як підкреслював Й. Нагорний, прояв споживчої цивілізації – це перебільшена пропаганда суто утилітарних цінностей, яка призводить до пробудження людських інстинктів та народжує їхнє нестримне прагнення до миттєвого задоволення. Отже, важко визнати та поважати справжні цінності людського існування [1].

Криза людства в людині призводить до формування технічної культури, спрямованої проти людини, а отже, і проти суспільного життя, ставлячи матеріалістично-економічне бачення життя в центр.

У контексті зазначеного слід вказати, що між технічною та людською культурою, як і між будь-якими культурами, існує тісний взаємозв’язок. Людина створює технологічну культуру, яка виражає і підтверджує себе, вона слугує іншій людині в індивідуальному та соціальному вимірах. Завдяки цій суб’єктивній участі людини у побудові технічної культури людина розвивається та вдосконалюється. Можна сказати, що культура створює людину.

Такі відносини технічної культури людини стають платформою для побудови структур, що формують аксіосферу. Для цього має бути виконана основна умова: прийняття повної правди про людину та про її цілісність [6]. В іншому випадку технічна культура стає джерелом генерування структурних

цінностей.

Технічна культура менеджерів морської галузі повинна рішуче сприяти побудові нової культури життя, прийняттю нового способу життя, заохочуючи поглиблення особистої цілісності.

Технічна культура містить:

- технологічну культуру споживачів, користувачів;
- технологічну культуру виробників технологій;
- технологічну культуру творців технологій.

У цьому сенсі “набрана” технологічна культура є структурою визначеної вартості. Технічна культура менеджерів морської галузі в нинішньому вимірі є джерелом матеріалу, який стає інструментальною цінністю, що підтримує, сприяє, а іноді й визначає життя та функціонування людини.

Також існують економічні цінності, які, з одного боку, виникають через матеріальні цінності, з іншого – визначають формування матеріалу.

Технічна культура менеджерів морської галузі зумовлена економічною структурою пізнання. Для пізнавальних цінностей існують: знання, навчання, мудрість, винахідливість, творчість [2]. Слід підкреслити, що засвоєння молодого людиною цінності позитивного ставлення до процесу навчання та самовиховання, залучення до здобуття знань та навичок є чинником розвитку думки, уваги, пам'яті, увагу. Зазначені цінності мають детальний приклад у культурі через технічну та технологічну культуру.

Умовою розвитку технічної культури менеджерів морської галузі є реалізація цих цінностей, які в процесі свого розвитку набувають нового виміру та якості, в підсумку виражаються у технічних здібностях.

З погляду технічної культури пізнавальними цінностями є: технічні знання; технологія та наука; технічне розуміння як функція технічного інтелекту, що проявляється у мудрості, винахідливості та творчості, виражених у винаходах та патентах технічних рішень. Основою, на якій виникають когнітивні цінності, є технічне розуміння, це технічне мислення, технічна уява.

Важливо, що тріада вказаного аналізу була проведена Е. Франусом. Займаючись формальним аспектом розуміння та досліджуючи розуміння здобувачами освіти інструментів, він виділив три форми розуміння, а саме:

- акт розуміння або визнання вже відомих об'єктів, відносин, законів, принципів, теорій тощо;
- процес розуміння, тобто вгадування значення, ролі, важливості шляхом виявлення психічних атрибутів та взаємозв'язків між частинами та їхніми функціями для того, щоб зрозуміти об'єкт, процес тощо;
- ефект процесу розуміння, який можна зрозуміти, якщо процес працює правильно, здогадуючись або про непорозуміння, або про нерозуміння [1].

Автор у техніці розрізняє розуміння технічних креслень, інструментів, машин, електричних схем [6]. Він аналізує розуміння як критерій функції технічного інтелекту. Другим елементом формування специфічної пізнавальної техніки є технічна уява.

Е. Франус визначає уяву як процес мислення, словесне та ментальне,

підпорядковане концепції, яка полягає у відтворенні образів із пам'яті, їхньому перетворенні та з'єднанні у нові системи відповідно до вимог завдання та мислення [5], виділяє такі типи технічної уяви:

- технічне просторове мислення – це зображення здатності технічних об'єктів чи їхніх компонентів до категорії, форми, розміру, положення та просторового розташування;

- кінетичний – здатність ідеалізованого представлення рухів окремих осіб та систем, пов'язаних із функціонуванням технічних об'єктів, динамічних та статичних [5];

- побудова – спроможність методів репрезентації зображення для конструювання технічних об'єктів, а саме структурно-функціонального формування та об'єднання структурних елементів, які використовують ідеї, взяті з ресурсу пам'яті, або регулярно створюються разом із творчими мислення [6];

- оперативний – здатність уявляти репрезентацію у формі уявних схем, перебіг технологічних операцій та обслуговувати їх у повторних діях [5].

Основні типи технічної уяви збагачені уявою про технічні об'єкти, про пластичний матеріал, тривалість хірургічного втручання, образотворчими символами мовної графіки, уявною естетичною презентацією технічних творінь [4]. Образотворче мислення оперує технічними специфікаціями, використовуючи свою допоміжну функцію.

Технічне мислення (за Е. Франусом) – це процес вирішення розуміння технічних завдань, що характеризується такими ознаками: 1) подвійна процесуальна структура аналітично-синтетичної (когнітивно-творчої, з двома або багатофазними заповненими мікрозлиттями та остаточний творчий макросинтез); 2) двоскладова структура, складена для: а) підсистемної науки – відкрила закони природи разом із вимогами ергономіки та екології; б) технічні категорії, концепції, ідеї підсистеми, графічна мова, норми та принципи техніки під час конструюванні або дослідженні нових технічних об'єктів [5].

Ця складна структура технічного мислення дає можливість виділити деякі його категорії:

- практичне мислення – мислення в дії (“ing” – моторні, маніпулятивні, розвідувальні);

- графічне мислення, технічний рисунок (відновлювальний, творчий);

- образне мислення;

- концептуальне мислення [5].

Розглядаючи відносини технічної культури когнітивної, доцільно звернути увагу на проблему технічного інтелекту. На думку Е. Франуса, технічний інтелект – це абстрактна психічна структура, сформована під час технічної підготовки, що складається з уміння керувати уявним мисленням з погляду технічної здатності вирішувати технічні завдання з розумінням та творчою винахідливістю до сучасності, ідеалів ергономіки та екології [7].

Технічний інтелект набутий з мисленням і технічними здібностями та творчою винахідливістю. Технічний інтелект – це ядро технічних талантів, що

визначає розвиток технічної культури і є складовою цією технічної культури з погляду контрагента, у ній вона розвивається і підтверджується.

Слід також зазначити, що технічний інтелект розвивається під впливом субстанції технічної культури, технічних продуктів навколо нас, з тим, з чим ми стикаємося щодня. Е. Франус підкреслює, що процес не залежить від нашої волі, але рівень його розвитку є результатом впливу нашої оцінки, з одного боку, та попиту на продукти технологій у нашому повсякденному житті – з другого [5].

Формування технологічної культури з погляду об'єктивного та суб'єктивного реалізується завдяки іншій людині та для іншої особистості. У процесі виховання формується з огляду на досвід та думки інших людей. Технологічна культура "підходить" до структури суспільних цінностей. До них належать Батьківщина, нація, права людини, людська гідність, мир, толерантність, справедливість, солідарність.

Отже, розвиток технічної культури менеджерів морської галузі з погляду цих цінностей має виконувати кілька функцій, а саме:

- розвиток технічної культури має сприяти розвиткові цих цінностей;
- гарантує безпеку – розвиток технічної культури має забезпечити поведінку, повагу до цих цінностей.

З другого – реалізація суспільних цінностей є передумовою для розвитку технічної культури менеджерів морської галузі як категорії загального блага.

Використана література:

1. Квіт С. Філософська герменевтика і соціальні науки з погляду однієї дискусії. URI: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/64597>
2. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору: пед. думка. Київ, 2009. 520 с.
3. Advances in Science and Technology Research Journal Volume 8, No. 24, Dec. 2014, pages 107–110 DOI: 10.12913/22998624/577
4. Bakhmat, N., Kotliar, L., Zhytomyrska, T., Pilevych, O., Smyrnova, I., (2020). Pedagogical principles of training specialists in public administration and management in the system of vocational education. Systematic Reviews in Pharmacy, 11(10), pp. 203-207.
5. Franus E. Wielkie funkcje technicznego intelektu. Struktura uzdolnien technicznych. Krakow 2000, P. 69-167.
6. Makarenko L., Slabko, V., Kononenko, A., Musorina, M., Smyrnova, I. (2020). Pedagogical aspects of ensuring the efficiency of education of Applicants of higher education institutions of Ukraine in the process of research of technical disciplines. Journal of Critical Reviews, 7 (13), P. 116-118.
7. Pochanke M. Dydaktykatechniki. Warszawa. 1985. S. 144.

References:

1. Kvit S. Filozofska hermenevtyka i sotsialni nauky z pohliadu odniiei dyskusii. URI: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/64597>
2. Kremen V. H. Filozofiiia liudynotsentryzmu v stratehiiakh osvitnoho prostoru: ped. dumka. Kyiv, 2009. 520 s.
3. Advances in Science and Technology Research Journal Volume 8, No. 24, Dec. 2014, pages 107–110 DOI: 10.12913/22998624/577
4. Bakhmat, N., Kotliar, L., Zhytomyrska, T., Pilevych, O., Smyrnova, I., (2020). Pedagogical principles of training specialists in public administration and management in the system of vocational education. Systematic Reviews in Pharmacy, 11(10), pp. 203-207.

5. Franus E. Wielkie funkcje technicznego intelektu. Struktura uzdolniec technicznych, Krakow 2000, 69-167.
6. Makarenko L., Slabko V., Kononenko A., Musorina M., Smyrnova I. (2020). Pedagogical aspects of ensuring the efficiency of education of Applicants of higher education institutions of Ukraine in the process of research of technical disciplines. Journal of Critical Reviews, 7 (13), pp.116-118
7. Pochanke M. Dydaktykatechniki. Warszawa. 1985. S. 144.

ЖИТОМИРСКАЯ Т. М. Техническая культура менеджеров морской отрасли – как ценностный компонент личности.

В статье раскрыто понятие технической культуры, которое характеризуется многоаспектностью. Проанализированы взгляды отечественных и зарубежных ученых на специфику формирования технической культуры в зависимости от ключевых заданий образовательного процесса. Отмечено, что техническая культура связана с общей культурой каждой личности, которая предусматривает наличие собственной мировоззренческой позиции, умения мыслить критически, разрешать проблемные ситуации, а также уважать мнение других, желание самосовершенствоваться. Определены современные составляющие технической культуры и особенности толкования этого понятия, а также отражены модели технической культуры.

Доказано, что техническая культура менеджеров морской отрасли существенно влияет на их профессиональную деятельность, поскольку только человек с устоявшимися моральными ценностями и принципами способен исполнять свои обязанности качественно и эффективно. Изучены ключевые качества философского взгляда на техническую культуру менеджеров морской отрасли как ценности личности. Указано, что важную роль в формировании технической культуры будущих специалистов играет понимание, проанализированы три формы понимания, а именно: акт; процесс; эффект процесса понимания. Исследованы взаимосвязи реализации общественных ценностей, которые стали предпосылкой развития технической культуры менеджеров морской отрасли как категории общего блага.

Сегодня формирование технической культуры является долговременным процессом, во время которого специалисты должны не только выучить общие законы и правила, а первоочередный познать себя, очертить перспективы дальнейшего развития общества, которое будет влиять на их субъективное восприятие мира. Охарактеризованы основные причины необходимости формирования технической культуры как ценностные ориентиры личности.

Ключевые слова: техническая культура, техническая культура менеджеров морской сферы, техническое воображение, образовательная деятельность, ценность личности.

ZHITOMIRSKAYA T. Industrial culture of managers of marine industry – as a value of personality.

The concept of industrial culture, which is characterized by multidimensionalness, is exposed in the article. The looks of home and foreign scientists are analysed to the specific of forming of industrial crop depending on the key tasks of educational process. It is marked that an industrial crop is related to the general culture of every personality, which foresees the presence of own world view position, abilities to think critically, to settle problem situations, and also to respect opinion other, desire to self-improve.. The modern constituents of industrial culture and feature of interpretation of this concept are certain, and also the models of industrial crop are reflected.

It is well-proven that the industrial culture of managers of marine industry substantially influences on their professional activity, as only a man with withstand moral values and principles is able to carry out the duties high-quality and effectively. The key values of philosophical look are studied to the industrial culture of managers of marine industry as values of personality. It is indicated that an important role in forming of industrial culture of future specialists is played by understanding, three forms of understanding are analysed, namely: act; process; effect of process of

understanding. Intercommunications of realization of public values which became pre-condition of development of industrial culture of managers of marine industry as categories of the general benefits are investigational.

For today forming of industrial culture is a long duration process during which the bread-winners of education must not only learn general acts and rules, and near-term to get to know itself, outline the prospects of further development of society which will influence on their subjective perception of the world. Principal reasons of necessity of forming of industrial culture are described for the value of personality.

Keywords: *industrial culture, industrial culture of managers of marine industry, technical imagination, educational activity, personal values.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-151.2021.08>

УДК 371 378.1

Заплатинський В. М., Уряднікова І. В.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

У статті розглядаються питання, що пов'язані із можливими тенденціями в розвитку вищої освіти в умовах діджиталізації. Автори досліджують низку найважливіших тенденцій, що зумовлені діджиталізацією від змін щодо потреб здобувачів до тенденцій зумовлених глобалізацією. У дослідженні були використані методи аналізу наукової літератури, проєктивні методи, аналіз, синтез, узагальнення, індукція, дедукція.

Суспільний розвиток в поєднанні з діджиталізацією змінює очікування здобувачів освіти щодо набуття ними компетентностей, а також форм і методів набуття цих компетентностей. Автори зробили системний аналіз мотивації здобувачів освіти та виокремили вплив діджиталізації на різні групи здобувачів. Значне підвищення доступності інформації, швидкість її пошуку та передачі зумовлює зміни в організації навчального процесу та проведенні занять передусім в напрямку розширення он-лайн навчання. А це, в свою чергу, висуває нові вимоги до компетентностей викладачів, які, в сучасних умовах, повинні володіти низкою інформаційних та комунікаційних технологій для ефективного здійснення навчального процесу. Автори наводять найбільш затребувані компетентності сучасного викладача, серед яких вміння подати матеріал знаходиться на другому місці, а це сьогодні неможливо без застосування комунікаційних та інформаційних технологій. Сучасний викладач крім фахових та педагогічних компетентностей повинен володіти низкою діджитал-компетенцій, що зумовить зміни у програмах підготовки вчителів та PhD. Автори торкаються проблеми старіння інформації під час освітнього процесу та впливу діджиталізації на цей процес. Діджиталізація сприятиме розвитку освітніх послуг на зразок коротких освітніх програм для опанування обмеженої кількості професійних компетентностей, необхідних для виконання певної роботи або зайняття певної посади.

Автори вважають, що застосування штучного інтелекту та віртуальної реальності в освітньому процесі буде розвиватися швидкими темпами. Під впливом діджиталізації значних змін будуть зазнавати заклади освіти до підвищення вимог матеріально-технічної бази, а також до планування і архітектурних рішень приміщень. Діджиталізація сприятиме розвитку процесів інтернаціоналізації та глобалізації в сфері освіти. В цілому, діджиталізація здійснює суттєвий вплив на трансформацію сучасної освіти.